

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg, Denver,

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER
Indianapolis, Florida, Ely, Pueblo, Rock Springs, all Ohio

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, NOVEMBER 12, 1980

Delavci na Poljskem navdušeni nad svojo zmago na sodišču!

VARŠAVA, Polj. — Vrhovno sodišče Poljske je razveljavilo odločitev nekega varšavskega sodišča, ki je pri registriranju statuta neodvisne delavske unije Solidarnost vključilo člen, v katerem je bilo povedano, da Solidarnost priznava vodilno vlogo komunistične partije v poljski družbi.

Pred odločitvijo vrhovnega sodišča so potekala pogajanja med predstavniki Solidarnosti in poljske vlade, namen katerih je bil doseči kompromisno rešitev, ki bi bila sprejemljiva obema stranema.

Sporazumeli so se, da bo člen o vodilni vlogi partije res razveljavljen, da pa bo Solidarnost sprejela dodatek k statutu, v katerem se bo obvezala podpirati socializem, vojaške zaveze, ki jih ima Poljska ter vodilno vlogo partije.

Takoj po uradni odločitvi vrhovnega sodišča je Solidarnost preklicala poziv, naj delavci po vsej Poljski začnejo štrajkati še danes. Voditelj Solidarnosti Lech Walesa je izjavil kakim 5000 pristajšem, ki so bili zbrani pred poslopjem vrhovnega sodišča, da so delavci zmagali na celi črti in da so povsem zadovoljni z izidom sodne obravnave.

Posledice zmage

Opazovalci poljskih razmer menijo, da bo najnovejša zmaga Solidarnosti napram režimu okrepila položaj skrajnežev v tem gibanju. Skrajneži bodo mogli trditi, da režim popušča le pod močnim pritiskom in da brez tega pritiska ni mogoče doseči nič. Zmernejša struja v Solidarnosti, kateri pripada tudi Walesa, se pa boji, da bi nadaljevanje štrajkov končno pritisnilo režim takó močno ob zid, da bi moral odgovoriti s silo, brez dvoma s pomočjo ZSSR.

S tem v zvezi je bila zanimiva izjava sovjetskega veleposlanika v Veliki Britaniji, Nikolaja Lunkova. Lunkov je dejal, da ZSSR sploh nima nobenega namena, vkorakati v Poljsko.

Poljska vlada je pa ukinita ukrepe, ki jih je začela podvzemati proti zahodnim novinarjem. Nekateri teh so že bili pozvani v tajništvo, zunanje zadeve, kjer so izvedeli, da je njihovo nadaljnje bivanje v Poljski nezaželeno. Sedaj pa lahko ostanejo v državi in poročajo o dogodkih svobodno.

V Boliviji nameravajo obsoditi na smrt vse trgovce z mamili

LA PAZ, Bol. — Bolivijska junta namerava sprejeti nov zakon, ki bo predvideval smrtno kazen za vse trgovce z mamili. Notranji minister Luis Arce Gomez je rekel, da bo nov zakon veljal tudi za vse skrajneže, ki "obrekujejo" vojsko. Dodal je, da bo zakon veljal celo za Bolivijce, ki bivajo v tujini.

Oglašujte v Ameriški Domovini!

NOV GROB

Mary Moze

Na svojem domu na 23020 Harms Rd. na Richmond Hts. je umrla Mary Moze, ki je bila pred leti na 1044 E. 70 St. Pogreb bo v oskrbi Železovega pogrebnega zavoda. Podatkov o pogrebu ob tem poročanju ni.

Sedaj si želi Izrael prisvojiti golansko višavje; Sirija jezna

DAMASK, Sir. — Pristaši izraelskega ministrskega predsednika Menahema Begina nameravajo predložiti izraelskemu parlamentu predlog, ki zahteva, naj si Izrael prisvoji Golansko višavje, ki ga je izraelska vojska zasedla v tkzv. "junjski vojni" leta 1967. Do zasedbe je višavje pripadalo Siriji.

Carterjeva administracija nasprotuje tej prisvojitvi in je svetovala Beginu, ki je trenutno na obisku v ZDA, naj predloga ne podpira. Stališče Ronalda Reagana o tej zadevi pa ni znano.

Sirijska vlada tudi nasprotuje prisvojitvi in je zadovoljna s pritiskom ZDA na izraelsko vlado. Ako bi ZDA uspele, je dejal namestnik sirijskega zunanjega ministra Nasser Qadoor, bi lahko vodilo k vsaj delni obnovitvi normalnih odnosov med Sirijo in Združenimi državami.

Vojna mornarica ZSSR se ponaša z največjo podmornico na svetu

WASHINGTON, D.C. — Dobro poučeni viri v ameriškem Pentagonu trdijo, da je Sovjetska zveza izročila v plovbo največjo podmornico v zgodovini vojne mornarice. Gre za podmornico na jedrski pogon, ki je kar dvakrat večja od največje ameriške podmornice.

Pentagon imenuje tip nove sovjetske podmornice "Typhoon". Na podmornici je menda 20 raket, katerih doimet je več kot 4000 milj.

Sovjeti nadaljujejo tudi z izgradnjo drugih podmornic raznih velikosti in vojaških sposobnosti.

Največja ameriška podmornica je tipa "Trident". Prva podmornica te vrste z imenom U.S.S. Ohio je bila zgrajena aprila 1979. Na njej je 24 raket z jedrskimi glavami, domet katerih je tudi več kot 4000 milj.

II.

Ker so bile Cerkvi vzete mnoge zunanje oblike delovanja, npr. vrsta verskih in apostolskih organizacij, verouk v šolah, dnevno katoliško časopisje idr., se je ta obrnila bolj navznoter, s tem pa se je poglobila in prečistila. Versko življenje je postalo na splošno bolj osebno, živo, notranje.

Po podeželskih in mestnih župnijah so se začeli ljudski misijoni. Nove maše in birme, ki jih je do tedaj režim pogosto motil, so spet postale prava ljudska slavlja. Romanj in verskih manifestacij so se

Programi ob verskih praznikih dovoljeni v javnih šolah ZDA

WASHINGTON, D.C. — Vrhovno sodišče ZDA se je odločilo, da nima nič proti programom v javnih šolah, ki prikazujejo verske običaje ob Božiču ali drugih sličnih v ameriški družbi splošno priznanih praznikih.

Nekateri starši in davkoplačevalci iz mesta Sioux Falls, Južna Dakota, so namreč nasprotovali, da bi imeli v javnih šolah tega mesta programe o Božiču ali da bi sploh omenili ali prikazovali take verske simbole, kot sta krščanski sv. križ ali židovska zvezda Davida.

Poznavalci mnenja sodnikov vrhovnega sodišča trdijo, da je sodišče odklonilo prošnjo nasprotnikov takih programov predvsem zato, ker so navodila šolskega odbora v Sioux Falls jasna glede tega, da morajo biti programi, ki vsebujejo versko vsebino, res nevtralni in ne smejo niti v najmanjši meri pospeševati kakšno versko prepričanje.

Druge verske zadeve, kot npr. organizirane molitve v javnih šolah, so še vedno nespremljive ameriškega vrhovnemu sodišču.

Nenavadne težave med Japonsko in Sovjetijo radi potopljen ladje

MOSKVA, ZSSR. — Uradna sovjetska časopisna agencija Tass je objavila poročilo, v katerem pove, da naj Japonska pusti pri miru na dnu Tihega oceana rusko ladjo Nahimov, ki je bila potopljena že med rusko-japonsko vojno leta 1905. Japonski potapljači so namreč našli ostanke te bojne ladje, na kateri je zlato, srebro in posebnost platina. Vrednost tega tovara ocenjujejo med 1.4 in 4.5 milijarde dolarjev.

Sovjetska zveza meni, da so ostanki bojne ladje, čeprav je že poteklo 70 let, njena last, kar velja seveda tudi za dragoceni tovar. Japonci pa trdijo, da leži ladja v mednarodnih vodah in da imajo pravico do tovara.

Zadeva je postala tudi politična, ker japonski najditelji trdijo, da so res pripravljene odstopiti tovar Sovjetski zvezi, a le pod pogojem, da SZ vrne Japonski štiri otoke, ki so si jih prilastili

Zadnje vesti

• Washington, D. C. — Pro-računski odbor predstavniškega doma, ki ostane v rokah demokratičnih poslancev, je sprejel predlog, naj bi bil zvezni proračun za leto 1981 zmanjšan za dva odstotka. Demokratiški poslanci, jezni nad Reaganovo zmago na nedavnih volitvah, so rekli, da želijo s tem predlogom pomagati Reaganu, da bi le-ta izpolnjeval svoje obljube glede znižanja izdatkov zvezne vlade. Republikanski poslanci so nasprotovali predlogu. Predlog bo obravnaval predstavniški dom.

• Washington, D.C. — Ameriški škofje so izvolili za novega predsednika Konferenice katoliških škofov 59 let starega nadškofa Jamesa R. Roacha, ki vodi nadškofijo St. Paul-Minneapolis. Roach pripada liberalnejši struji ameriških škofov in mnogi opazovalci so mnenja, da je njegovo stališče glede preprečevanja zanositve v marsičem drugačno od stališča Cerkve.

• Bulawajo, Zim. — Napetost med dvema gverilskima gibanjema, ki sta se skupaj borili proti belemu režimu Iana Smitha v bivši Južni Rodeziji, se sedaj spopadeta med seboj. V obsežnem izgredu blizu tega mesta je umrlo 43 ljudi, veliko več jih je bilo ranjenih. Voditelj enega gibanja je predsednik zimbabvejske vlade Robert Mugabe, drugo pa vodi član Mugabejeve vlade Joshua Nkomo. Možnost izbruha državljanske vojne ni izključena.

• Johannesburg, Juž. Af. — Prvič v zgodovini te države bo šolanje obvezno za vse otroke, ki so črnskega rase. Odlok bo začel veljati 1. januarja 1981, izvedli pa ga bodo postopoma preko naslednjih 6 let.

Sovjeti na koncu druge svetovne vojne. Ta japonska ponudba ni bila vključena v Tassovo poročilo.

Sovjeti so rekli le, da bo zadeva škodovala odnosom med obema državama in da naj Japonci izročijo tovar pravemu lastniku, to je Sovjetski zvezi. Sovjetski veleposlanik na Japonskem Dmitri Poljansky je vložil protest pri japonskem zunanjem ministrstvu, a brez uspeha.

Opazovalci sovjetskih razmer ne verjamejo, da bo ZSSR pripravljena vrniti omenjene otoke Japonski.

AMERIŠKA DELEGACIJA SE VRNILA; SEDAJ ČAKAJO ZDA NA ODGOVOR IRANA!

ALŽIR, Alž. — Petčlanska delegacija ameriških diplomatov, ki jo vodi namestnik tajnika za zunanje zadeve Warren G. Christopher, je pripotovala v alžirsko glavno mesto z namenom, izročiti uradni ameriški odgovor Iranu na predpogoje, ki jih je postavil iranski parlament za izpustitev 52 zajetih talcev. Ker se Iranci še branijo neposrednih pogajanj, ali celo stikov s predstavniki ZDA, igra alžirjska vlada posredovalno vlogo.

Kmalu po prihodu v Alžir se je Christopher sestal z alžirskim zunanjim ministrom Mohamadom Benjahijem in mu izročil ameriško poslanico o talcih. Benjahi jo je nato poslal naprej Iranu. Ameriški predstavniki v Alžiru in Washingtonu, D.C., nočejo dosti povedati o podrobnostih poslanice. Priznavajo pa, da je bila dolga, podrobna in zapletena.

V svojem pogovoru z Benjahijem je Christopher baje pojasnil, da ZDA ne morejo izpolniti vseh iranskih zahtev. Nekatere zahteve namreč ne spadajo v pristojnost ameriške vlade ali pa spadajo v pristojnost ameriških sodišč, ki so neodvisna od zvezne vlade.

Alžirjski diplomati menijo, da bo ameriški odgovor nesprejemljiv Iranu, vendar da bodo možnosti za nadaljnja posredna pogajanja ostale odprte in da bo Alžirija pomagala, kolikor bo mogla v danih razmerah.

Stanje v Iranu

Politično stanje v Iranu je tako nejasno, da ni mogoče vedeti, kaj se dogaja ali sploh ugotoviti, kdo ima pravico govoriti v imenu vlade. Prevladuje mnenje, da bi se Iranci radi iznebili talcev, a ne za vsako ceno. Posebno so občutljivi glede tega, da bi mogle ZDA trditi, da so zmagale v dvoboju z Iranom.

V zadnjih dneh je postalo jasno, kako močan je pritisk na iransko vodstvo, ki ga povzroča vojna z Irakom. Včeraj se je iranska vlada zanimala za podrobnosti iraških ozemeljskih in drugih zahtev. Rekla je tudi, da je pripravljena sprejeti posredova-

nje neuvršenih držav. Posebno aktivni v tem smislu so Kubanci.

Zanimivo je tudi, da je ba-je sam ajatola Homeini odredil izpustitev od skrajnežev aretiranega bivšega zunanjega ministra Sadega Gotbzadeha. Gotbzadeh se je že vrnil domov.

Opazovalci iranskih razmer menijo, da pomeni to zmago za zmernejšo strujo v iranskem vodstvu, ki ji načeljuje predsednik države Bani-Sadr. Skrajneži, večinoma zbrani v vrstah Muslimanske republikanske stranke, so pa doživeli viden poraz.

Stališče Iraka

Iraški samodržec Sadam Husein je izjavil, da je pripravljen vztrajati do konca, tudi do popolnega uničenja Irana. Edina možnost za Iran je v tem, da prizna ozemeljske zahteve Iraka. Ako bodo Iranci to storili, je dejal Husein, je Irak voljan zopet navezati prijateljske odnose z njimi in jim pomagati.

Husein je poslal podpredsednika iraške vlade Tareka Aziza v Moskvo. Cilj Azizovega obiska je nakupiti rezervne dele za vojaško opremo ki jo je Irak dobavil v ZSSR, strelivo in še novo orožje. Irak meni, da ima pravico do tega nakupa, ker je še v veljavi pogodba o prijateljstvu in medsebojni pomoči, ki sta jo obe državi podpisali pred leti.

Pretekli teden se je Aziz mudil v Franciji, kjer je nakupil 60 lovskih letal tipa Mirage. Francija jih bo začela dobavljati že v prvih mesecih prihodnjega leta.

Pritiski za omejitev uvoza avtomobilov iz Japonske se večajo

WASHINGTON, D.C. — Ameriška komisija za mednarodno trgovino se je odločila nasprotovati omejitvam uvoza avtomobilov, izdelanih na Japonskem. Komisija je sicer ugotovila, da uvoz japonskih avtomobilov res škoduje ameriški avtomobilski industriji, ni pa soglašala o potebah za omejitev uvoza.

Ford Motor Co. in Unija avtomobilskih delavcev (UAW) sta se obrnili na komisijo s prošnjo, naj komisija prouči problem in predlaga rešitev. Očitno sta Ford in UAW pričakovali da se bo komisija izrekla v prid omejenega uvoza.

Po odločitvi komisije sta Ford in UAW rekli, da se bosta sedaj obrnili na zvezni kongres in zahtevali zakon o omejitvi v tujini izdelanih avtomobilov. Tej zahtevi se je pridružil tudi sen. Howard M. Metzbaum iz Ohia.

Stališče Ronalda Reagana glede tega problema ni znano, mnogi pa napovedujejo, da bi Reagan vetiral zakon, ki bi enostransko omejil uvoz v tujini izdelanih avtomobilov. Menijo, da bo Reagan raz-je predlagal tujim avtomobil-

Iz Clevelanda in okolice

LILIIJA vabi—

V nedeljo, 16. novembra, ob 3.30 popoldne bo Dramatsko društvo Lilija uprizorilo burko Trije tički in sicer v Slovenskem domu na Holmes Ave. v Collinwoodu. Pridite!

Maši za škofa Rožmana—

V nedeljo, 16. novembra, ob 10.30 dopoldne bo v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu sv. maša za pok. škofa dr. Gregorija Rožmana ob 21. obletnici njegove smrti. Društvo Tabor DSPB Cleveland vabi vse svoje člane kakor tudi vse Slovence, da se sv. maše udeležijo.

Prav tako v nedeljo, 16. novembra, ob 10.30 dopoldne bo v cerkvi sv. Vida darovana sv. maša ob obletnici smrti škofa Rožmana.

Krofi naprodaj—

V petek in soboto, 14. in 15. novembra, bodo v društveni sobi svetovidskega auditorija naprodaj krofi.

Seja—

Društvo Kras št. 8 Ameriške dobrodelne zveze ima svojo mesečno sejo jutri, v četrtek, 13. novembra, ob sedmih zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Vsi člani so naprošeni, da se seje udeležijo.

Festival pri Sv. Vidu—

Vsakoletni jesenski festival pri Sv. Vidu v Clevelandu bo letos v dneh 14., 15. in 16. novembra.

Tiskovnemu skladu—

G. Milan Zajec, Cleveland, Ohio je daroval \$12 tiskovnemu skladu Ameriške Domovine.

Ga. F. Videgar, Toronto, Ont. je pa darovala \$10 v podporo temu slovenskemu listu.

Obema darovalcema se srčno zahvaljujemo!

Zločinstvo narašča—

Število zločinov, storjenih v našem mestu v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lani, je močno narastlo. Bilo je 30 odstotkov več napadov na osebe, 21 odstotkov več posilstev, 19 odstotkov več ropov in 6 odstotkov več umorov. Nadalje je bilo 23 odstotkov več vlovov, odstotek ukradenih avtomobilov je pa večje "le" za 2,6 odstotka. Policisti menijo, da so neugodne gospodarske razmere v zadnjem letu precej prispevale k porastu zločinstva. Poudarjajo, da so podatki o zločinstvu neprijetni tudi v drugih mestih in krajih ZDA.

VREME

Spremenljivo oblačno danes z najvišjo temperaturo okoli 42 F. Pretežno sončno in vetrovno jutri ter precej toplejši. Najvišja temperatura okoli 55 F.

skim družbam, naj gradijo svoje tovarne v ZDA in izdelujejo svoje avtomobile v tej deželi.

Najnovejši podatki kažejo, da je sedaj 62 odstotkov vseh v ZDA uvoženih avtomobilov izdelanih v Japonski. Ta odstotek se veča iz leta v leto.

Položaj Cerkve v Sloveniji v letih 1961-1966

verniki udeleževali v deset-tisočih. Število veroukarjev se je dvignilo.

Seveda pa se oviranje verskega življenja s strani režima še ni poglelo, kakor so povedali v pastirskem pismu jugoslovanski škofje (1965): "Po ustavi je zagotovljena svoboda vesti in svoboda izpovedovanja verskega prepričanja. Vendar nekateri zlorablajo svoj položaj in na razne nedovoljene načine izvajajo pritisk na vest in tako ustvarjajo psihozo strahu, kar nasprotuje zakonskim predpisom. Take zlorabe se dogajajo zlasti po šolah, podjetjih in ustanovah." Zanimivo je,

da tega dela skupnega škofovskega pisma slovenski škofje niso objavili.

Zaradi umiranja starejših duhovnikov in premajhnega priliva mlajših se je povprečna starost slovenskih duhovnikov močno zvišala, kar je bilo za dušno pastirstvo neugodno. Dvignilo se je pa število redovnih duhovnikov in bogoslovcev na sploh. V dušnem pastirstvu so bili velika pomoč mlajši duhovniki, saj niso bili "obremenjeni" s preteklostjo, ne sami v sebi, ne na zunaj, pa tudi so se v novih razmerah bolj znašli. V ječo so morali le še posamezni duhovniki.

(Dalje)

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher

Dr. Rudolph M. Susel — Editor

Published Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st 2 weeks in July

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja: \$10.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$15.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$10 per year—Canada and Foreign: \$15 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 127 Wed., Nov. 12, 1980

Praznovanje slovenskega narodnega praznika

Ob rojstvu otroka se zgane malodane vsa družina: kajti novo življenje prinese svetle upe materi, utrip srca domovini in duha razcvet Bogu.

Od naselitve naših prednikov do 9. stoletja je bil čas slovenskih premikov in obstanov.

Prva grenka kaplja v narodovo rast je kanila v obdobju, ko smo Slovenci prvič izgubili popolno svobodo, ko so nam domovino razdelili po letu 843 med nemške in italijanske kneze.

OPOLNOČI NIHČE NI VEDEL KAM NE KOD...

VSE MISLI SO GLAVO VTEKNILE POD PEROT,

OBMOLKNIL PEVEC, PROROK JE ŽASPAL,

NAROD SE NEMIM SENCAM JE UDAL,

DOLGO STRMEL JE VANJE TIH

IN SAM JE ONEMEL OB NJIH — —

(O. Župančič)

Ali naš narod je vkljub temu ostal, šel vase stiskajoč podtalno svetinjo narodove zavesti in v tujčevem prgišču utripal, se krepil in upal iz roda v rod. In glejte, prva zelena vejica v to temo je poglala s prvo slovensko knjižico leta 1551. Utrinek, ki je ohranjal naroda mladost! In sleherni doba in kraj slovenskega žitja v tem utrinku si je iskala ustrezne vrednote.

BESEDA JE IZSLA, IZSLA MED NAMI RES!

SLOVENSKA MISEL, VZPLUJI, VRZI SE DO NEBES!

RAZPNI SE! PO RAZPONU TVOJH KRIL

BO MERIL NAROD ČILOST SVOJH SIL.

(O. Župančič)

Leto 1797 nam prinese prvi slovenski časopis, odpro se čitalnice, požene vsesplošna kulturna rast; preživimo Ilirijo in se za hip ustavimo ob "pomladi" in njenem vretju evropskih narodov v letu 1848.

ROD, VES SE, DA TVOJ KRAJ JE Z OGNJEM

KRONAN BIL,

IN DA NIHČE IZ ROK MU ZEZLA NI IZVIL?

IN DA ZA VSE, KAR JE RAZGRNIL BOG

LJUDEM SVETA, ZA POLJE, GORO, LOG,

ZA ZVER IN DUŠO PRAVDA SE

SE TEČE IN VSA VROČA VRE?

(O. Župančič)

Ob naši "pomladi" je bila "ZEDINJENA SLOVENIJA" slovenska postavka, da vse slovensko narodno ozemlje bilo bi združeno v enoto. V tem hotenju, a ne še izdelanem programom nas je zatela prva svetovna vojna. Evropa je zagorela. Sarajevski atentat je bil povod, da se je Avstro-Ogrska in Bolgarija zagnala proti Srbiji; Nemčija proti Rusiji in Franciji in Angliji in Združenim državam Amerike. Tudi Italija obrne hrbet svojim zavezniškim in stopi na stran Velike Antante proti Avstro-Ogrski. Obljubljen ji je bil namreč kos Dalmacije, Slovensko Primorje z Istro. Tako je segel val uničenja na zahodni rob Slovenije. Bile so bitke ob Soči in klavnica na Slovenskem krasu: Oj Doberdob, slovenskih fantov grob!

TAKRAT SE SPOMNI, BISTRA SOČA,

KAR GORKO TI SRCE NAROČA:

KAR BODE SHRANJENIH VODA

V OBLAKIH TVOJEGA NEBA,

KAR VODE V TVOJH BO PLANINAH,

KAR BODE V CVETNIH JE RAVNINAH,

TACAS PRIDRVI VSE NA DAN,

NARASTI, VZKIPI V TOK STRASAN!

NE STISKAJ V MEJE SE BREGOV,

SRDITA ČEZ BRANOVE STOPI

TER TUJCE, ZEMLJE LAČNE, UTOPI

NA DNU RAZPENJENIH VALOV!

In ko so zavezniške sile zlomile odpor Nemčije, je bil to nagli začetek konca ne le dolgoletne vojne, marveč tudi Habsburške monarhije.

Sredi avgusta 1918 je bil v Ljubljani ustanovljen Narodni svet za Slovenijo, s pododbiri za Štajersko, Primorsko, Trst in Koroško. Še v istem mesecu so zastopniki Jugoslovanskih narodov ustanovili v Zagrebu Narodni svet za Slovence, Hrvate in Srbe. Tuje gospostvo, ki je malodane trajalo 1000 let, se je do konca zrahljalo in zlomilo, ko je 29. oktobra 1918 bila proglašena ustanovitev Države Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Še istega dne je Ljubljana praznovala rojstvo slovenske OSVOBODITVE.

Tako obhajamo leto za letom v danih razmerah slovesno ali prikrito, obhajamo ta izredni dogodek po vseh prekipčevanjih in zgodovinskih prelomnicah v slovenski zgodovini, obhajamo spomin na rojstvo OSVOBODITVE.

Karkoli nam usoda še naključí, obnova večna je samo v LJUBEZNI.

Vesela domovina, pozdravljena iz veselega srca!!

V. ČEKUTA

Beseda iz naroda...

Droblinice, sladke in žaltave...

CLEVELAND, O. — Slomskovo kosilo, ki se je serviralo 9. novembra v šolski dvorani pri Sv. Vidu, je prav lepo uspelo.

Zadovoljni so vsi, ki so pomagali kosilo pripraviti, zadovoljni so bili gostje, ki so se povabili odzvali. Lahko se zgodi, da je pri kuhinjske družine (menda je bilo gostov tam okoli 800) kak spodrsrlaj, kar uvideven človek opravi.

Po svetopisemsko — vsem, ki so nosili težo dela pri tem kosilu cela dva dneva ali samo par ur, Bog plačaj! Prav tako Bog lonaj vsem, ki ste na to Slomskovo kosilo prišli.

Je že prav, ker je Bog človeka tako ustvaril, da mu je usta počez zarezal. Ribničani, prvi za Bogom, so se hitro znašli in ustam primerne žlice delati začeli. Usta pa niso samo, da skozi njeno odprtino jemo, in pijemo, — so tudi zato, da z njimi lahko nasmejemo, kadar nam čustva dobre volje to velevalo.

Anglec Francel (čitali ste v AD) nam skoraj garantira, da bo v nedeljo, 16. novembra, popoldne ob 3.30 v Slovenskem domu na Holmes Ave. polna dvorana smeha. Trije tički (na novo "prefiksani"), da bodo tako cvrčali, da bi se napol mrtvem ustnice na smeh obrnile, če bi imel priliko te Tri tičke videti in jih poslušati.

Nič hudega za enkrat nam še ni, če smo zdravi, a vidim prepogosto preveč amerika-vih obrazov. Skrbí, potrebne in nepotrebne, vsaj za nekaj časa porinimo na stran in se nasmejimo, potem pa še razveselimo v veseli družbi. Sebi v dobro voljo, pa za korajžo in podporo Dramatskemu društvu Liliya, že zato bomo šli pogledat te Tri tičke.

Po purane za Zahvalni dan pa pridite k Mariji Vneboveti v nedeljo, 23. novembra, popoldne od 3. do 9. ure zvečer. Ne vem, kdo bo purane delil — vem pa, da ga bo dobil vsak, če bo le neke prave številke črno na belem zapisane pokazal. Ako ste kupili (morda še boste) rumene listke, se vam lahko sreča nasmeje in "šop" zelencev vam bo na roko odšteti. Res je, da vrednost istih pada, pa še vseeno ta papir prav pride.

Okrečala bodo tudi v tekoči in trdi obliki in še vse druge vsesmoške lepote in dobrote.

Pridite na ta zahvalni bazar in pokažite, da hočete biti sodelujoči pri farnih tudi finančnih zadevah, ki pripadajo kakor meni, prav tako prijatelj, tebi. Članice našega Oltarnega društva bodo kakor vedno navrhle par tisoč krofov, — žene in dekleta, ki se te peke ne morejo udeležiti, naj doma nekaj "zmesijo" in darujejo ob tej priliki. Vsak faran naj v ta namen nekaj stori in žrtvuje, pa bo namen te veselice zadovoljiv.

Reaganovci smo veseli in ponosni zmage. Mi smo stori-li svoje, od novega predsednika pa pričakujemo, da bo storil svoje. Vsi skupaj pa želimo in pričakujemo, da bo Ronald Reagan vsaj malo vajeti nategnil, in morda bo, če mu bo "žlahta" stala tesno ob strani — čudežev pa nikar ne pričakujemo, da ne bomo kdaj preveč razočarani.

Za dobro voljo!

Napolnjen avtobus s a m i h pobožnih romaric je zavozil v jezero. Duše romaric so se znašle v pisarni pred sv. Petrom.

Sv. Peter: "Vem, da ste pobožne žene, — vidim pa tudi, da ste vse premočene in premražene, zato vas vse pošljem za nekaj časa v pekel, da se tam osušite in o-grežete."

Na povelje sv. Petra so duše pokorno odšle v pekel na sušenje in ogrevanje.

Telefon med nebesami in peklom je bil pretrgan, zato pride sam peklenski odposlanec pred sv. Petra in mu reče: "Te žene so neznosne! Njih pogovori gredo še meni na živce. Ne govorite nič drugega, kakor samo o "erkondišnu", kaj so jedle dobrega na tem in onem "partiju" in ena drugo povprašujejo, kdaj bo kje kakšna "kartna zabava" in kdaj bodo šle spet igrat "bingo".

Kar ni pri nas navada, to-pot te Peter, sam naš uogla-var "Lucifer" prosi, da vzameš te žene v nebesa — sicer da bo on sam (Lucifer) ob poslušanju tega babjega čvekanja ponorel.

In sv. Peter, ta blaga duša, se je peklensku opravičil, — hočeš-nočeš je sprejel te blage duše nazaj v nebesa.

J. P.

Če še niste naročnik Ameriške Domovine, postanite še danes!

Ob 21. obletnici smrti škofa Gregorija Rožmana

Škof dr. Gregorij Rožman

V nedeljo, 16. novembra, bo že 21 let, kar je umrl v Clevelandu 30. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. V njegov spomin priobčujemo v naslednjem nekaj odlomkov iz zadnjih dni njegovega življenja. Ti so vzeti iz njegovega življenjepisa, ki ga je izdala v treh knjigah Družba sv. Mohorja v Celovcu, napisal pa dr. Jakob Kolarič, CM.

"SMRT PRIDE KOT BLAGOSLOV"

Škof Rožman je bil operiran 11. novembra 1959, kakor je bilo določeno. Poročila iz njegove takratne okolice povedo, da je "operacija potekla v redu. Kmalu pa je pritegnila pljučnica z visoko vročino, ki je vsa moderna medicina ni mogla odpraviti."

Skofovo stanje po operaciji je bilo vsak dan slabše. Zato mu je bolniški duhovnik Mihael Rosztas v petek, 13. novembra 1959, podelil zakrament bolniškega maziljenja. Obiskal ga je tudi šentviški župnik Alojzij Baznik. Škof je takrat še mogel govoriti. Vedel je, da zanj ni več pomoči. O njegovi popolni vdanosti pričajo besede, ki jih je takrat govoril svojemu obiskovalcu: "Bog nam daje zelo močno željo po življenju. Toda ko pride naš čas, nam on milo odstrani to željo in smrt pride kot blagoslov... Samo v smrti dobij življenje svoj smisel in pomen... pripravljen sem. Silno žal mi je človeka, ki ne veruje. Obžalujem ga, ko pride njegova zadnja ura."

"MOLITE ZAME IN MOLITE ZA MOJE PREGANJALCE!"

Se en slovenski duhovnik je bil tako srečen, da je mogel z bolnim škofom Rožmanom govoriti dan pred njegovo smrtjo. Bil je duhovnik ljubljanske škofije zlatomašnik Anton Merkun. Besede, ki mu jih je škof govoril, so najbrž zadnje, zato so tembolj pomembne. Četudi bi z njimi škof ne bil nič posebnega povedal, bi nam še vedno bile lep spomin nanj. Tako pa je tudi njihova vsebina nadvse važna, ker nam odpira pogled v škofovo dušo komaj nekaj ur prej, preden je zapustila njegovo trpeče telo. Zlatomašnik Merkun nam svoj obisk pri škofu takole popisuje:

"V nedeljo, 15. novembra, sem se namenil, da obiščem Prevzvišenega gospoda škofa, ki je ležal težko bolan v bolnišnici sv. Aleša. Ko sem vprašal po telefonu, ali smem obiskati prevzvišenega, ni bolnišnica odgovorila niti z "da" niti z "ne". Četudi je

bil odgovor nejasen, sem se podal v bolnišnico. V bolnišnici so me pustili do bolnika. Vstopil sem in pozdravil: "Hvaljen Jezus!" Prevzvišeni odgovori: "Hvaljen, Jezus!"

Nato pravi Prevzvišeni s tresočim glasom: "To je zelo lepo, da ste prišli." Potem pa nadaljuje: "Jaz strašno trpim, strašno trpim." Silno se mi je Prevzvišeni smilil. Nato nadaljuje počasi s poudar kom: "Molite, molite, molite!" Ta poziv je bil splošen in nekako pretresujoč. Ne samo jaz, ampak vsi verujoči škofljani naj molijo.

Potem pove, v kak namen naj molimo: "Molite zame in molite za moje preganjalce, zaradi katerih moram toliko trpeti. Molite žalostni del sv. rožnega venca!"

Besede, ki jih je govoril, so kakor duhovna oporoka, sveto naročilo vsem njegovim vernim škofljanom.

Merkun se je pod to poročilo lastnoročno podpisal.

Rožmanove zadnje ali skoraj zadnje besede, ki jih je pred smrtjo izgovoril, kažejo, da je tudi na smrtni postelji za svoje preganjalce imel samo molitev in svoje veliko trpljenje. Odpustil pa je v svojem plemenitem srečju že davno prej. To srce nikdar ni poznalo sovraštva.

"UMRL JE SVETNIK"

V nedeljo, 15. novembra 1959 zvečer je škofa obiskal kaplan Jože Godina. Bil je zadnji slovenski duhovnik, ki je prišel k njemu. Škof je ležal vznak, dihal je nekoliko hitreje in z lahnim stokanjem. Pri njem je bila bolničarka Albina Kozina in z vso

ljubeznivostjo skušala lajšati bolniku bolečine. Rahlo ga je tolkla na lice ter nekajkrat rekla, kdo ga je prišel obiskat. Zdelo se ji je, da se na udarce in klicanje ne odziva in da je slabši. Dala mu je zdravila. Čez nekaj minut je bilo razbrati iz oči zboljšanje. Bolničarka je šla iz sobe. Kakor prej ona, je tudi kaplan Godina sedaj skušal škofa zbuditi. Udarjal ga je po licu in klical. Ker se mu je zdelo, kakor da bi ga škof razumel, ga je vprašal, če ga pozna naj mu stisne roko. Škof se je res skušal obrniti in roko premikati. Nato mu je kaplan dejal, da vsi Slovenci molijo in prosijo za njegovo ozdravljenje. In škof je spet samo dihal in lažno stokal. Malo pred deseto uro ga je kaplan Godina blagoslovil in odšel.

Opolnoči je bolničarka klicala bolniškega duhovnika Mihaela Rosztasa. Vendar še ni bila zadnja ura. Ob treh ga je zopet klicala. Začel se je smrtni boj. Škof je v eni roki stiskal rožni venec in poljubljaj križ na njem, z drugo pa je polzavesten še kar naprej blagoslovljal na vse strani sveta in tako med molitvijo bolniškega duhovnika mirno zaspal v Bogu. Kurat Rosztas mu je zatislil oči in rekel: "Umril je svetnik!" Ljubezniva stara sestra Gertruda v bolnišnici sv. Aleša pa je dejala: "Škof Rožman je umrl prelepe in svete smrti."

To je bilo na dan sv. Jerdti, v ponedeljek, 16. novembra 1959, ob trideset letih zjutraj.

Sedaj je smrt tudi njega rešila trpljenja. V zgodnjem jutru, dne 16. novembra 1959, je dospel do zadnje postaje svojega križevega pota. Odložil je težo svojega križa in "odšel po plačilo križa".

Uresničilo se je, kakor je rekel nekaj dni poprej: Smrt pride kot blagoslov!

J. S.

Iz naših vrst

Toronto, Ont. — Spoštovano uredništvo! Obnavljam naročnino za nadaljnje leto, kar je več, je pa za tiskovni sklad. Lepe pozdrave vam pošilja

družina-Jernejca Sušnika

Milwaukee, Wis. — Spoštovani pri upravi! Vsem vam želim dosti dobrih uspehov tudi v bodoče. G. uredniku želim izraziti posebno zadovoljstvo ob čitanju člankov, ki so izraz pravične razsodnosti za vse ljudi, kateri so dobro volje in ki želijo stati na desni. Priložen ček je za poravnano naročnino, ostanek pa za tiskovni sklad.

Rudy Kotar

Pomemben sestanek v New Yorku

LIGA SLOVENSKEH AMERIKANECV, INC., vas vabi na razgovor, ki bo v soboto, 15. novembra 1980, v New Yorku.

Kraj sestanka: New York University, Loeb Student Center
566 LaGuardia Place
New York, N.Y. 10012
Room 623
Začetek ob 2. uri popoldne.

Na sporedu so naslednji razgovori:

- 1) Oblikovanje osnutka za SLOVENSKE INSTITUTE V AMERIKI; predlog je pripravil Dr. John P. Nielsen, LSA, Inc.
- 2) Okvir Ligin organizacije v luči resničnih možnosti in potreb v Ameriki; tajnik; razgovor.
- 3) Stanje slovenskih skupnosti v moderni Ameriki in možnosti za v-poreditev dela; razgovor.
- 4) Ohranitev Liginega fonda in možnosti za rast; razgovor.

Člani LSA, Inc. lahko povabijo na sestanek rojake, ki jih vprašanja razgovora zanimajo, predvsem tiste, ki so vključeni v slovensko delo v Ameriki in ki so pripravljeni pomagati pri Liginih naporih.

LIGA SLOVENSKEH AMERIKANECV, INC.
New York, N.Y.

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Kdo naj to verjame?

II.

Po prebranem članku sem se naslednje dni večkrat vprašal, kaj je vzrok, da je ta članek izšel v Delu šele po 35 letih, odkar vlada komunistični režim v Sloveniji in celi Jugoslaviji? Da je tu v ozadju neka posebna namera, preračunana na nek politični učinek, je na dlani. En razlog je vsekakor spodbudni ugled in vpliv napadanega, v tem primeru P.M.

Drugi razlog bi bil, da članek skuša prestrašiti P.M. in druge, da ne bi več posegali nazaj in pisali o komunističnem terorju med vojno in da bi prenehali biti politični in idejni nasprotniki komunističnega režima v domovini, da bi postali v tem pogledu nevtralni, tako kot so nekateri pevski in folklorni klubi.

Glavni razlog za tak članek pa je treba videti v dejstvu, da se po Titovi smrti komunistični režim čuti negotovega. Saj od doma v pisnih zapisih, da ne govore več o Titovini, ampak o Titaniku, ki se potaplja... V tem položaju skuša režim onemogočiti, preplašiti in udušiti vsakogar, ki v slovenskem zamejstvu na Primorskem in Koroškem in po svetu nastopa kot idejni ali politični nasprotnik komunističnega režima v domovini.

Ta ali oni izmed nas je privikar širše bral o delovanju domobranske čete v Črni vasi na ljubljanskem barju v knjigi Črna roka, ki ni zgodovinsko kritična študija, ki ne skuša biti pravno utemeljena obtožnica, ampak je napisana v "reportažni obliki", kar pisec Jože Vidic sam prizna na str. 422 v posebej dodani opombi, ki mu jo je verjetno svetoval nekdo drugi.

Kot Sajež Belogardizem ali pa Podbojšev Sveti Urh, tako tudi Črna roka vsebuje resnične, polresnične in nerresnične podatke, ki so razvrščeni tako, da dosežejo nek zaželjen vtis bri bralcu. Istočasno pa te knjige ne omenjajo zelo važnih drugih dogodkov in podatkov tiste dobe, ki bi bili razbremenilni za napadenega. Te tri knjige in mnoge druge zavestno podajajo samo eno plat tedanje dobe, zato dosledno zamlčujejo tiste podatke in dogodke, ki bi nudili bralcu vsaj približno pravilno sliko tistih let.

Naj navedem samo en primer iz Črne roke, ki v žarki luči dokazuje, da komunist Vidic zavestno izpusti zelo važen podatek. Na str. 223 in 229 je namenjen proces proti podpolkovniku (prof.) Mirku Bitencu v aprilu 1943. Po Vidicevi navedbi je predsednik sodišča rekel Bitencu takole: "Nadalje ste obtoženi, da ste pozimi 1944-45 izročili Nemcem ameriške in angleške letalce... Ali veste, da so Nemci postrelili vseh 17 letalcev? Odgovorite... ali ste soodgovorni za ta zločin." Bitenc je povedal glavo in šepetaje izustil: Da."

Toda resnica in dejstvo je, da so se vsi ti ameriški letalci srečno vrnili v Ameriko. (Angležev med njimi ni bilo.) Recimo sedaj, da komunistično sodišče v Ljubljani 1. 1943 res ni vedelo, da so ti

letalci srečno prišli domov, in je zato le sklepalo, da so bili vsi postreljeni.

Toda 1. 1975 je za to dejstvo gotovo vedel Vidic in številni raziskovalci — pravijo, da jih je 200 — ki v raznih ustanovah v Ljubljani in drugod preiskujejo dogodke med drugo svetovno vojno v Sloveniji do vseh podrobnosti in jim je ta posel plačani poklic — zakaj Vidic ni premogel toliko moralne moči, da bi v opombi navedel to dejstvo, — da so se vsi letalci srečno vrnili, ki postavljajo na glavo sodnikovo obdolžitev in Bitenčev priznanje.

Zakaj Vidic tega ni storil? Odgovor: ker bi vsa dramatična napetost tega prizora v njegovi reportaži zgubila učinek, ki ga je imel v nameri in v drugi v ozadju. In če je Bitenc takrat pred sodiščem priznal krivdo — kot pravi Vidic — vemo, da jo je priznal zato, ker je bil duševno in telesno že popolnoma zbit.

Saj smo njegov proces poslušali po radiu na Koroškem in večkrat slišali, kako je Bitencu pojeval glas in končno je prenehal govoriti in nastala je pavza. Tudi to vedo komunistični zgođo vinarji v Ljubljani in Vidic z njimi, ki namerno ne omeni, da se je Bitenc med procesom večkrat od onemoglosti zrušil.

(K ameriškim letalcem pa bodi pripomnjeno: vsi so odskočili s padali iz zadetih letal in domobranci so jim šli zelo na roko ter jih skrivali pred Nemci. In dejstvo, da so vsi srečno prišli nazaj v Ameriko, prevpije tudi tisto nesrečno potezo dveh ljudi, ki sta na svojo roko zagrešila takrat, da so ti letalci začasno padli Nemcem v roke v vasi Selo pri Pancah na jugovzhodni strani od Ljubljane. Ta dva tedaj nista bila več pod Bitenčevim poveljstvom.)

In taki enostranski prikazi so v vsakem poglavju te knjige in podobnih. Na enega je obširno odgovoril M.B., kar nekateri bralci berejo v domobranskem Vestniku. Odgovoril je namreč na obtožbe, ki tičejo salezijanca dr. Cigana in druge salezijance v gradu na Lisičjem.

In zakaj se je knjiga obrnila proti dr. Ciganu? Ker si je kot profesor petja na slovenski gimnaziji v Celovcu in z zbiranjem folklornega glasbenega gradiva na slovenskem Koroškem, pridobil velik ugled. In po znani komunistični praksi so komunisti skušali umazati ugled tega profesorja in zmanjšati njegov vpliv na koroške študente. Jasno kot beli dan! Seveda so pri tem mazanju pomagali tudi koroški levčarji...

Tudi ob izidu Vidiceve knjige sem se vprašal: zakaj so komunisti v domovini iznesli te enostranske obtožbe, iztrgane iz celotnega tedanjega dogajanja šele po 35 letih. (Knjiga je izšla 1975.) Poznavalec slovenskega življenja, ki živi blizu matične domovine in zasleduje dogodke in dogajanja v njej, je na to odgovoril, da je knjiga izšla zato, da bi zmanjšala tisti porazni učinek na ljudi doma v Sloveniji, ki ga je naredilo Kocbekovo priznanje (v posebni knjigi v Trstu), da je namreč slovenski komunistič-

ni režim že po končani vojni pomoril vse slovenske domobranci.

Ob tem Kocbekovem priznanju so bili v prvih dveh tednih celo pri slovenski KP tako brez glave (tako je izjavil imenovani opazovalec slovenskega življenja), da niso vedeli, kako reagirati in so v tisti zmedenosti dopustili, da je kulturna revija "Naši razgledi" v Ljubljani dobesedno ponatisnila Kocbekovo priznanje — brez slehernega komentarja. Tri tedne kasneje tega komunisti ne bi bili več dopustili.

Našteti primeri komunističnega žurnalizma in komunistične justice narekujejo vsakemu, ki je bral članek proti P.M. v ljubljanskem "Delu", ali pa kopijo tega članka, ki jo nekateri razširjajo, in ki bere knjige od doma, kot je Vidiceva Črna roka, da mora take obtožbe in napade jemati s krepkimi pridržki. Kajti v takih člankih in knjigah so resnice, polresnice in laž tako prepletene med seboj, da jih ni lahko razločevati. In te vrste članki in knjige so preračunano napisane z namenom, da dosežejo nek poseben učinek.

PRAZNOVANJE SLOVENSKEGA NARODNEGA PRAZNIKA

Zadnji teden v oktobru svobodni Slovenci obhajajo svoj narodni praznik "29. OKTOBER" in to pod neomadeževano belo-modro-rdečo zastavo.

V slovenskem Torontu je bila letos ta proslava v nedeljo, 26. oktobra, in sicer v veliki dvorani na Brown's Line. Akademijo v proslavo praznika je pripravil Slovensko-Kanadski Svet. Že pred napovedano uro so ljudje začeli polniti dvorano, ki je bila okrašana s slovenskimi barvami in s kanadsko zastavo.

Program akademije se je začel s kanadsko in slovensko himno; igral ju je na klavir profesor Jože Osana. Po himnah je bilo najprej prebrano pismo predsednika sveta za mnogokulturnost in državljanstvo pri provincialni vladi g. Yuri Shymko-ta. V njem je pozdravil Slovence ob njihovem prazniku in jim želel, da vztrajajo v obrambi principov svobode in miru in pravice v upanju, da bo to uživala nekoč tudi Slovenija. Pismo je prebrala gđ. Miriam Čekuta. Ona je tudi predstavila naslednjega govornika Mr. Art Eggleton-a. On je županski kandidat za mesto Toronto, ki si prizadeva združiti okoli sebe vse nelevičarske, to je pozitivne elemente proti sedanjemu županu Sewell-u. V nagovoru je pozdravil navzoče in se jim priporočil za dan volitev.

Komaj je on zapustil govorniško mesto, so se že vsuli na oder mali pevčki, kakih 70 po številu in se strumno postavili pred svojega kapelnika g. Blaža Potočnika. Pod njegovim vodstvom so koražljivo zapeli: Tam, kjer teče bistra Žila, Mrzel veter tebe žene in Preljubi dragi dom. Dvorana je njihovo pesem navdušeno pozdravila in se jim s ploskanjem zahvalila za pesem iz otroških grl in iz otroških src.

Po pesmi sta stopila pred mikrofona g. Vilko in hčerka Mirjam Čekuta in sta v izbranih besedah pokazala pot, ki je pripeljala Slovence do

Ob takih člankih in knjigah je priporočljivo, da bralec zatem vzame v roke npr. knjigo "Sedem tisoč dni v Sibiriji", ki jo je napisal dunajski komunist Karlo Steiner, ki je bil 10 let v službi jugoslovanske KP v Zagrebu kot grafik, nato delal za komunistično internacionalo v Parizu in Berlinu, zatem pa poklican v centralo kominterne v Moskvo.

V tej knjigi bo bralec našel, kako potekajo komunistična zasliševanja, kaj vse komunisti poskusijo, da bi zaslišani priznal krivdo, kakšni so vzroki, da je nekdo poslan v Sibirijo, ali pa obsojen na smrt.

Ali pa naj vzame bralec v roke knjigo "Izobčeni, Izbrisani", ki jo je napisal Anglež Robert Conquest in ki je v slovenskem prevodu izšla leta 1972 v Ljubljani. Po tem letu ne bi bila več izšla. Knjiga nudi podobo, kako so potekali stalinistični procesi in Stalinove čistke. Na ovoj te knjige je rečeno, da so Stalinove čistke spravile ob življenje več kot 10 milijonov ljudi.

Ali naj bralec vzame v roke Solženicinovo "Gulage". I. K. G.

29. oktobra 1918. Besedilo je objavljeno na uvodnem mestu (na 2. strani).

Slovensko stvarnost današnjega dne je v kramljajočih besedah opisal g. Vladimir Mauko. Ta stvarnost pove, da nad Slovenijo vlada popolna diktatura, "ki je uničila narodno zavest, popolnoma otlopila slovenski politični pogum, odločnost ter smisel za politično narodno delo. Materialistična uživaželjnost je uničila narodne kreposti, ohromela je narodna in politična hrbtnica Slovencev v domovini.

In kako je s slovenstvom izven državnih meja? Del Slovencev se utaplja v tujem svetu. Nad delom pa poskuša vladati dolga roka partije iz Slovenije. Ta je v ofenzivi, da bi prevzela vse organizacije slovenskih rodoljubov in svobodnjakov. Partija hoče zadušiti glas svobode, glas krščanske miselnosti, glas prave slovenske demokratične miselnosti. Vendar se še držijo slovenski Turjaki, svobodni Turjaki v Kanadi, v Združenih državah in v Argentini ter še kje drugje. Nov rod, rojen v "Sloveniji v svetu" prevzema v roke bakljo slovenske svobode. Ta rod, ki raste in se vzgaja v resnični demokraciji, ne bo nikdar pristal, da je domovina staršev zaslužjena.

V domovini je ogroženo tisti slovenstvo. Slovenski politiki doma ne govorijo več slovensko. Delavci iz južnih krajev se ne učijo slovenščine. Slovenski vojak i poslušajo komando v srbsčini. Danes celo Cankarja cenzurirajo. Reševanje slovenstva je danes v domovini pevarna zadeva. Mar ni torej potrebno, da zunaj nekaj ukrenemo? Potrebna je čim širša organizacijska ko-ordinacija."

Kaj naj slovenstvu pove današnji praznik, je pa spregovoril g. Peter Markeš:

"Če se oziramo okoli po svetu in presojamo znake časov,

ne moremo biti drugega kot pesimisti, kar se tiče slovenske usode.

Kot kristjani pa moramo biti optimisti, ker vemo, da usodo narodov vodi Vsemogočni in da On vedno zmaga je z manjšino. Ta optimizem nas pa nagiba, da stopimo skupaj in ostanemo združeni vsi, ki nam po žilah polje slovenska kri, vsi, ki nam je mar slovenske bodočnosti, vsi, ki živimo iz krščanskih izročil in za ta izročila, to je sodelovati hočemo z Vsemogočnim tudi pri reševanju slovenstva, vsi, ki priznamo demokracijo za bazo medsebojnega sožitja v družbi, vsi, ki smo kot Slovenci v tem kanadskem svetu zato, da mu nekaj doprinesemo in se od njega nekaj naučimo. Mar ni to vsebina našega dela in naših bojov že od nekdaj? Ali nima ta vsebina tudi že svojih mučencev?

Živimo pa v taki situaciji, da nihče med nami ne more imeti političnih poželjenj in stremiljenj. Ostali smo samo še delavci za slovensko in krščansko stvar v sklopu tukajšnje stvarnosti. In prvi bo tisti, ki bo doprinesel največji delež nesebičnosti in dela na altar domovini.

Pravijo, da je mladina današnjih dni velikodušna. V kateri dobi pa ni bilo tako? Njo vabimo, da ne beži proč od slovenske stvarnosti, od slovenskih ustanov, cerkva, šol in društev, to je od slovenskega jedra. Tu ste vi mladi doma! In v tem domu oblikovani pa tudi ne bežite od sveta, da svet spozna, kdo so Slovenci, da vi spoznate, kakšni so drugorodci. Ne zakrivajte si oči pred trpljenjem domovine. Imate priliko, da se izobrazite, da se naučite te državotvornosti, da si prisvojite pravega demokratičnega mišljenja in ravnanja. Počasi, a z vso gotovostjo prehaja na vaša mlada ramena skrb za slovensko bodočnost...

Prihajajo časi in so že tu, ki bodo terjali od nas mnogo vere, mnogo dela, mnogo ljubezni. Vsem nalogam bodočnosti bomo kos le z združenimi močmi. Bog živi!"

Vse točke akademije je s slovenskimi melodijami na klavirju povezoval g. profesor Jože Osana. Po govori je nastopil zbor "Fantje na vasi", ki je dovršeno zapel: "Domovina, mili kraj", dve Ipavčevi "Vse mine" in "Danica". Solist je bil g. Stane Lamovšek. Za konec še Aljažev, "Oj zbogom ti planinski svet", solist g. Vovk. Zbor je pel pod vodstvom g. Ignacija Križmana, ki je prejel od občinstva toplo zahvalo. Pevci tega zbora vedno nastopajo v narodnih nošah. To dejstvo takoj poveča navdušenje občinstva. Narodne noše so bile tudi drugače najlepši okras dvorane ob tem praznovanju. Ko je bil program izrpan, je vakdo mogel dobiti v kuhinji okrepičilo zastoj. V baru pa so točili razne manj in bolj močne tekočine. Udeleženci so še v pozni večer ostali skupaj ob pogrnjenih mizah in v prijateljskem pogovoru.

Por.

Koroški večer

Vsakoletni "Koroški večer" je postal že nekako sestavni del življenja slovenske skupnosti v Torontu. Ker udelež-

ba na tem večeru od leta do leta prav nič ne pada, je to znak, da Slovenci v Kanadi v svoji narodni zavesti potrebujejo tega večera. Tako se utrjujejo vezi med brati: da oni na Koroškem vedo in čutijo, da niso osamljeni v svojem boju za obstanek, da ti v Kanadi vedo, da so del skupne družine, vedno pripravljene priskočiti na pomoč, kjer je ta za skupno slovensko stvar potrebna.

Tudi letošnji "Koroški večer" je bil uspeh v finančnem in moralnem oziru. Bil je v soboto, 18. oktobra, v dvorani župnije Marije Brezmadežne s čudodelno svetinjo. Trdemu delu pripravljalnega odbora, ki ga vodita g. Frank in g. Mara Osredkar, mora nujno slediti uspeh: dvorana je bila polna, potrežba odlična, hrana še bolj, dobre volje ni manjkalo, nagovor Petra Urbana, koroškega rojaka, je bil stvaren prikaz razmer med Slovenci v Avstriji, Matija Lebar je s svojim orkestrom odlično zabaval, č.g. Janez Kopač je prebral pismo ravnatelja msgr. J. Hornboecka, ki bo objavljeno v prihodnji Kanadski Domovini. Pokazala se je radodarnost mnogih v obliki sladkih, dobrih in lepih darov.

Uspehi pa niso bili samo omenjena dejstva in dobrih šest tisočakov prispevkov in darov. Glavni uspeh je bil "Koroški večer" kot tak, ki je postal že institucija — ustanova, ki ima nalogo in skrb za slovensko Koroško. Nesebičnemu delu Bog ne bo odtegnil svojega žegna.

Por.

Misijonska prireditev

V mesecu oktobru je vsako leto misijonska nedelja, da se v kristjanih znova in znova obuja zavest, da na tem svetu misijonarijo, to je oznanjajo veselo oznanilo. Eni z jezikom in učenostjo, drugi s svečeniško službo, tretji v tihozi z molitvijo, četrti z dajanjem in samožrtvovanjem, peti pa vsaj s svojim vsakodnevним delom izžarevajo to veselo oznanilo.

Misijonska prireditev v oktobru je med Slovenci v Torontu že pognala globoke korenine. Zdi se pa, ko te prireditve med njimi ne bo več, bodo korenine same vere

MINISTRY OF CULTURE AND RECREATION

October 22, 1980.

THE SLOVENIAN COMMUNITY

Ladies and Gentlemen:

On behalf of the Ontario Advisory Council of Multiculturalism and Citizenship, I wish to convey our best wishes for the successful celebration of the 62nd Anniversary of Slovenian Independence.

On October 29, 1918, the people of Slovenia expressed the will of their nation by declaring themselves independent within the framework of a free state following the dissolution of the Austro-Hungarian Empire. This event heralded a new historic period that was determined by the degree of faith your people had in themselves and in their ability to build their future through their own energy and resources. It was the climax of aspirations of centuries for national liberty and individual freedom.

We wish your community determination and steadfastness in defending the principles of liberty and peace with justice as well as the freedom we all enjoy as Canadians. We feel confident that some day the people of Slovenia will be able to enjoy the same democratic rights that we cherish in Canada.

Just as you have enriched this province and this country through your cultural heritage by sharing it with other communities, we hope that you will continue to enlighten all Canadians in the wisdom and caution of our policies in international diplomacy so that they will be based on the defence of freedom and the protection of human and national rights for all peoples and nations.

Yours sincerely,
YURI SHYMKO,
Chairman, Ontario Advisory Council on Multiculturalism and Citizenship

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE JOLIET, IL. 60434

Since 1914...

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kochevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Nancy Osborne
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Frances Kimak
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Mary Lou Golf
Spiritual Director	Rev. David Stalzer
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

THE HOLY FAMILY SOCIETY OF THE U.S.A. Minutes of the 21st General Convention SUNDAY, AUGUST 24, 1980

The next order of business was the reports of the various officers of the Society. The first report being given by our President, Joseph J. Konrad.

Father David, Officers, Delegates, Alternates and dear Friends: It is with a great deal of pleasure and pride that I again extend my warm and sincere welcome to each of you to this the 21st General Convention of our Holy Family Society.

I am proud to announce to you and to our membership that our Society has enjoyed the most outstanding four years of financial growth since being chartered by the Illinois Insurance Department in 1914.

This accomplishment was made possible only through the combined efforts and hard work of everyone in the Society, OFFICERS, MEMBERS, EMPLOYEES and FRIENDS. To each of you, I extend my sincere appreciation and gratitude for a job well done.

I would like to take this time to thank each individual Officer on the Supreme Board.

First Vice-President — RON ZEFRAN — for contributing his business knowledge and inspiration. We are fortunate to have a man like Ron as First Vice-President. Thank you for a job well done.

Second Vice-President — MRS. JERISHA — LOYALTY — DEDICATION — hard work — Officer of Lodge No. 12 — a wonderful lady, a real asset to the Society.

Secretary — ROBERT KOHEVAR — There are not enough descriptive adjectives in the dictionary to describe the outstanding job that Bob does for the Society.

He works with Actuaries, Attorneys, Bankers, Attorney Generals, Insurance Departments, Examiners, C.P.A.'s, authorizes claim payments which amount to MILLIONS of DOLLARS, and the list goes on and on — Thank you for a job well done.

Treasurer — ANTON SMREKAR — Tony

One of the finest gentlemen that I have ever had the pleasure of knowing. Tony has always worked very hard for the Society and he is doing an outstanding job.

When the Society had all of its major problems in 1956, Tony had the intestinal fortitude to fight for the survival of the Society. As a result of his convictions, Tony took a great deal of abuse from some of our old membership that accused him of selling OUT the Society.

However, as a result of his efforts and the dictates of the 1956 CONVENTION, we have a VIBRANT, SUCCESSFUL SOCIETY TODAY.

Thank you Tony, for a job well done.

Recording Secretary — Social Director — NANCY OSBORNE.

We all love our Nancy. She is sweet, loveable, super intelligent, knowledgeable and loyal. The Society, Jean, Bob and I could not function without Nancy. She is without a doubt a perfect woman and a perfect executive.

Spiritual Director — FATHER DAVID STALZER

Father Dave has just joined our Society as Spiritual Director. I know that he will be a great asset and give us an abundance of knowledge and inspiration. Welcome aboard, Father David.

First Trustee — JOSEPH SINKOVEC

Joe is always POSITIVE in all the Society's endeavors. He is a man of few words, however, these words are WORDS of WISDOM.

Second Trustee — FRANCES KIMAK

Fran has had previous insurance experience, a background in bookkeeping and extensive business knowledge. Fran has the VIRTUE of being able to relate to all people, young and old. She is very active in lodge functions and is a real asset to the Society.

Fran has added beauty and wisdom to our Supreme Board.

Third Trustee — ANTHONY TOMAZIN

Tony adds balance to the board. He has the ability to see through a problem and always has a solution. He is conservative, thoughtful and always has the well being of our members uppermost in his mind.

Our Judicial Board:

Mary Riola, John Kovas and Frank Toplak

Each member has served the Society with an abundance of vigor, diligence and honor. They have attended our annual Supreme Board Meetings. At each of these meetings they have submitted their reports and have added substance to meetings.

They are active in LODGE affairs and are a real credit to the Holy Family Society.

Thank you Mary, John and Frank for a GREAT JOB.

I would like to express my Gratitude and Love to one more outstanding member of our Society. This LOVELY LADY is not an Officer and is not on the Supreme Board, however, she has the qualifications and knowledge to conduct the day to day business of the Society in the most efficient and productive manner possible.

She is of course my WONDERFUL WIFE JEAN. I could talk for hours about Jean's untiring efforts on behalf of our Society but to summarize her 23 years of devoted service to the Society, she has done an OUTSTANDING JOB. Due to Jean we have one of the most efficient Fraternal Societies in the country.

Thank you Jean for being a wonderful WIFE, MOTHER and BUSINESS WOMAN.

(To be continued)

IVAN TAVCAR:

V ZALI

Povest

"Conrade, ga že imam!"

vzklikne kanonik in brezskrbno pohiti proti mestu, kjer v svojih bolečinah renči zadeti medved. Ali ugledaši lovca, se dvigne ranjena žival bliskoma z zemlje in sredi pota se srečata z nasprotnikom. Da ni tedaj tropa psov pritulila na pozorišče, bi moral kanonik Amand svoje lovsko veselje plačati z mladim svojim življenjem. Tako pa razdražena zver samo mimogrede useka po njem s široko svojo šapo, potem pa odhiti z mesta, ki ga hipoma naponijo resasti psi. Po krvavem sledu se pode čez vrh in potem odstran po bregu nizdol, kjer se globoko v dolu izgubi lajež in vrišč.

Tukaj pa leži naš kanonik

na hladni zemlji brez zavesti in mrtvaško bledega lica. Medvedov udarec mu je neusmiljeno pretrgal ramo, tako da se mu je vsekala rana, globoko v pleča segajoča. K njemu je priskočila deklica in mu z roko vzdignila glavo. Končno je spregovorila: "Se živi!"

Stari sluga Konrad v prvem hipu niti ni zinil od strahu. Vil je roke in vzdihoval: "Oj, sveta Marija! Kakšna nesreča! Kaj poreče naš premilostni gospod škof, če do bri gospod kanonik umre v tej pustinji!"

Debele solze se mu utrinjajo po rjavih licih. Vtem se gonja iz doline zopet obrne proti vrhu. Čuti je, kako ranjeni medved prav blizu hru-

šči po gozdu. Bežeč je zopet prekorail vrh Zale in planil nizdol v breg, kjer so ga psi spočetka vzdignili z ležišča. Zopet se vleče zvonjenje po bukovo v dolino. Toda skoraaj prestane in le posamič se oglašajo psi z enega in istega mesta, kjer se je gonja ustavila.

"Sveta Marija!" potoži sluga, "sedaj so ga psi ustavili in brzkone jim je splezal na drevo! Ali moj dobri gospod leži tu v krvi in ni mu pomagati! Da, tukaj leži mirno, nikar da bi vzel puško ter z gotovim strelom upihnil zverino s stare bukve, na kateri brez dvoma tiči in gleda pse, ki se togote pod njo! Tako pa jo gotovo ubijejo umazani hlapci in imeli bodo svojo slavo! Oj, Mati božja, da si nas tako zapustila!"

MALI OGLASI

HOUSE FOR SALE

3 bedroom bungalow. Attached garage. Basement, appliances. Nottingham, Lakeshore area. By owner. 486-3308

(124-127)

NAPRODAJ

Lep bungalow s 3 spalnicami, dnevno sobo, jedilnico in kuhinjo. Razdeljen klet in lep, velik vrt. Kličite 486-1451

(117-127)

V NAJEM

Stanovanje z 2 spalnicama, jedilnico, kuhinjo in kopalnico, na E. 63 St. Kličite 881-7740 od 8. zj. do 11. zv.

(125-128)

Apartment for Rent

3 rooms up. St. Mary's Parish. Clean, quiet. Security, references. \$135.00.

Call 289-1345

(127-130)

FOR RENT

Suite Available in Beachland Medical Building, 20050 Lakeshore Blvd for Slovenian or ethnic doctor. Call Mr. Lokar for further information after 4 p.m. 731-5515.

(126-133)

APARTMENT FOR RENT

Lake Shore Blvd.- East 200 St. area. 4 rooms — Living room, Dining room, Kitchen, Bedroom and Bath. Call 481-4411

(126-133)

HIŠA V NAJEM

Na Olympic Rd. Opremljena ali neopremljena. Vse gospodinske naprave. Kličite tel. 442-2084 od 3. pop. do 6. zv.

(126-129)

HIŠA NAPRODAJ

Na Grovewood Ave. Zidana s 3 spalnicami, družinsko sobo in sobno kuhino. Več drugih prednosti. V odličnem stanju. Prodajalec nestrpen, ker jo mora prodati. Stavite ponudbo!

Location Realty

531-8788

Live-in (lady). To take care of my mother. Salary. St. Vitus area. Call after 6:30 p.m. 267-3859 or 831-4122

(127-130)

Free Rent

3 room apartment (up) + garage for a middle-aged couple in exchange for care of my mother in downstairs apartment. St. Vitus Parish. Call after 6:30 p.m. 267-3859 or 831-4122

(127-130)

Additions, Remodeling, Drywalls, Roofing and Kitchens. Call Andrew Kozjek 481-0584

(115-129)

V NAJEM

3 sobe zgoraj. Norwood Rd. 431-7931

(127-130)

NAZNANILO!

Lastnik Milan's Shoe Shop, 1511 E. 55 St. — popravljalec ženskih in moških čevljev — naznanja, da se bo preselil v nove prostore na 3307 Superior Ave. začeni s 17. novembrom.

Vaš Čevljar

Milan Fazlic

(126-128)

V BLAG SPOMIN OB PRVI OBLETNICI SMRTI NASE LJUBLJENE ŽENE IN MATERE

MARIJA ERZNOŠNIK
Umrta 12. nov. 1980

Eno leto Te že zemlja krije, v tistem grobu mirno spiš. Srce Tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš.

Nam pa žalost srce trga, rosijo solze nam oči. Dom je prazen in otočen, kjer Te več med nami ni.

Žalujoči:

Mož — Karl;
hčerka — Yolanda;
zet — Frank;
brat — Lejze in sestra Zofka in Fani
ter ostalo sorodstvo v Sloveniji.
Cleveland, O., 12. nov. 1980

V BLAG SPOMIN
SEDEMNAJSTE OBLETNICE
SMRTI NASEGA DRAGEGA
OČETA

JOHN MIVEC

ki je preminul 12. novembra 1963.

Sedemnajst let je že minilo, odkoder si dragi šel od nas, vedno svež spomin je na Te, pogrešamo Te vsaki čas.

Žalujoči:

Anna Mivec in Mary Kaucnik, hčerki,
John Mivec in Frank Grdane, sinova
Cleveland, Ohio, 12. nov. 1980.

V BLAG SPOMIN

SESTNAJSTE OBLETNICE
ODKAR NAS JE ZAPUSTIL NAŠ
LJUBLJENI SOPROG, OČE
STARI OČE IN TAST

BOLTIZAR HOZJAN

ki je preminul 12. novembra 1964.

Počivaj v miru, dobri soprog, preljubi oče, v grobu tam, v ljubezni trajni boš ostal, dragi, nepozabni nam!

Žalujoči:

ANA — soproga
IVAN — sin, JANE — snaha
MATIJA — sin, MARIJANCA — snaha
JOHN in ROBERT — vnuka
JANNETTE, LAURA in ANA, vnukinja, Matthew, Mark, vnuka,
OSTALO SORODSTVO
Cleveland, O., 12. nov. 1980.

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2088

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235

"NOVEMBERFEST" PRI SV. VIDU 14., 15., 16. NOV.

Petek, 14. novembra
Ribja pečenka in sarma ob 5.
pop. Začetek festivala ob 6.30
zvečer

Sobota, 15. novembra
Sveže ali prekajene slovenske
klobase in kisle zelje.
Kosilo od 5. ure naprej!
Začetek festivala ob 6.45 zvečer

Nedelja, 16. novembra
Kosilo - kokoši in pečena
govedina - od 11.30 dop.
do 2. pop.
Festival od 12. do 9.30 zvečer

Sendviči vsak dan!
Prodaja krofov:
Sobota zjutraj.
PRIDITE!

LILIJA

uprizori igro

TRIJE TIČKI

V NEDELJO, 16. NOVEMBRA 1980

ob 3.30 popoldne

v Slovenskem domu na Holmes Avenue